

Europeisk sammanhållningspolitik i Sverige

SV

Europeiska unionen (EU) består av 27 medlemsstater som utgör en gemenskap och en inre marknad för 493 miljoner medborgare. Trots detta finns fortfarande stora ekonomiska och sociala skillnader mellan länderna och mellan de 271 regionerna. Europeisk sammanhållningspolitik står i centrum för en strävan att förbättra konkurrenssituationen för unionen som helhet och i synnerhet för dess svagaste regioner.

Genom Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf) och Europeiska socialfonden (ESF) vilka också kallas strukturfonder, och sammanhållningsfonden görs investeringar i tusentals projekt i samtliga av Europas regioner för att uppnå det huvudsakliga målet för sammanhållningspolitiken: främja ekonomisk och social sammanhållning genom att minska skillnaderna mellan länder och regioner. Med en budget på **347 miljarder euro** för perioden 2007-2013 utgör sammanhållningspolitiken den främsta enskilda källan för ekonomiskt stöd till investeringar i tillväxt och sysselsättning på EU-nivå. Den är utformad så att *alla regioner* ska kunna konkurrera effektivt på den inre marknaden.

I takt med att de utmaningar Europas regioner ställs inför har förändrats har politiken också gjort det. Mot bakgrund av de genomgripande förändringar som skett i unionen som ett resultat av utvidgningen och den tilltagande globaliseringen har farhågor aktualiserats om energiresurser, den negativa demografiska utvecklingen, klimatförändringen och mer nyligen den globala recessionen. I sin egenskap av en av de huvudsakliga medlen för att bemöta denna nya verklighet har också sammanhållningspolitiken stegvis utvecklats.

KONSEKVENSER OCH RESULTAT AV SAMMANHÅLLNINGSPOLITIKEN I SVERIGE

Investeringar i sammanhållningspolitik som förmedlats genom strukturfonderna har utgått till en lång rad projekt i Sverige. Samtliga dessa projekt har utformats för att vara till nytta för den regionala eller lokala ekonomin. Det har bl a handlat om att förbättra nätverken för transport och kommunikation, skapa arbetstillfällen, hjälpa företagsstartar, öka kompetens och yrkeskunnande, sanera miljön och renovera turistanläggningar.

Några exempel på vad som uppnåtts under perioden 2000-2006:

- Fler än 77 000 jobb har skapats.
- Fler än 22 000 företag har startats.

Sammanhållningspolitiken 2007-2013

- I Norra Norrland-regionen finansierades 163 utbildningsprojekt, däribland yrkesutbildningsprogram inom byggindustrin som varit baserade på trä- och trävaror. Sammanlagt har nästan 40 000 människor och fler än 1 800 företag i regionen deltagit i kurser som utformats för att öka och utveckla kompetens. I Södra regionen bidrog finansieringen till att åtta nya lärosäten inrättades och utbudet av kurser för distanslärande ökade (fler än 10 000 studenter deltog i ca 480 utbildningsprogram).
- En betydande framgång för EU-investeringar i **transport och infrastruktur** är den (pågående) utbyggnaden av Botniabanans järnväg - ett infrastrukturprojekt i stor skala som inleddes år 1999, som kommer att resultera i en järnvägsförbindelse mellan regionerna Södra Skogslänen och Norra Norrland som också

EN ÖVERBLICK ÖVER FRAMGÅNGARNA

- Fler än 77 000 nya jobb
- Fler än 22 nya företag
- Kompetensutveckling för fler än 20 000 män och 18 000 kvinnor
- Investeringar i en ny järnvägslink mellan regionerna Södra Skogslänen och Norra Norrland som också kommer att knytas samman med större nationella och europeiska linjer

Europeiska unionen
Sammanhållningspolitik

kommer att länkas till större nationella och europeiska linjer. Europeiska investeringar har även använts till att bygga ut infrastrukturen för telekommunikationer. Västernorrlands län i regionen Södra Skogslänen har numera en 80-procentig bredbandstäckning vad gäller hushållen och 95-procentig vad gäller företagen. Jämtlands län i samma region har ökat täckningsgraden till 80 procent och staden Östersund har en täckningsgrad på 90 procent.

- **Investeringar i turistnäringen** – Stöd har utgått från strukturfonderna till utveckling av turistnäringen (en viktig industri vad gäller intäkter och sysselsättning) genom investeringar i natur- och kulturarvsattraktioner i samtliga regioner.

EUROPEISKA INVESTERINGAR I SVERIGE – 2007-2013

För perioden 2007-2013 har Sverige tilldelats sammanlagt nära **2 miljarder euro** i medel från sammanhållningsfonden: 1,6 miljarder euro för målet för regional konkurrenskraft och sysselsättning¹ och 265 miljoner euro för målet för europeiskt territoriellt samarbete.

I Sverige tillämpas 8 regionalprogram som finansieras av Eruf. Ett nationellt landsomspännande program finansieras av ESF.

MEDEL SOM AVSATS FÖR SVERIGE, I MILJARDER EURO, 2007-2013

Mål	Fond	EU	Nationella statliga medel	Totalt
Regional konkurrenskraft och sysselsättning	Eruf ESF	0,9 0,7	1,1 0,7	2 1,4
Totalt regional konkurrenskraft och sysselsättning		1,6		
Totalt europeiskt territoriellt samarbete*	ERDF	0,3	-	0,3
TOTALT		1,9	1,8	3,7

Beloppen har avrundats uppåt

* Vad beträffar programmen för territoriellt samarbete bidrar varje deltagande medlemsstat med minst 15% av finansieringen.

GENOMFÖRANDE AV LISSABONSTRATEGIN FÖR TILLVÄXT OCH SYSSELSÄTTNING

Den revidering av unionens Lissabonstrategi som skedde år 2005 syftade till att förbättra EU-regionernas konkurrensställning i världsekonomin genom att tillväxt, sysselsättning och konkurrenskraft sattes högst upp på unionens agenda. För perioden 2007-2013 lägger den europeiska sammanhållningspolitiken större tonvikt på uppnåendet av de sk "Lissabonmålen."

Sverige har gjort ett starkt åtagande för att styra medlen från strukturfonderna mot Lissabonrelaterade åtgärder för att främja tillväxt och sysselsättning. Inriktningen blir främst främjande av innovation, informations- och kommunikationsteknologier (IKT) samt den kunskapsbaserade ekonomin, förnybar energi och hållbara allmänna färdmedel. **Syftet är att skapa 33 800 jobb och 12 400 nya företag.**

HUVUDMÅLSÄTTNINGARNA FÖR SAMMANHÅLLNINGSPOLITIKEN I SVERIGE, 2007-2013

- Nära 741 miljoner har öronmärkts för stöd till **forskning och utveckling (FoU)** och **innovation**. Pengarna kommer att användas för att stärka samarbetet mellan FoU, näringslivet, utbildningssektorn och den offentliga sektorn, till stödnätverk och kluster, till främjande av utvecklingen av regional specialisering samt till att stimulera innovation i näringslivet.
- 102 miljoner har avsatts till utveckling och förbättring av **infrastrukturer och tjänster inom informations- och telekommunikationsteknologi (IKT)** – främst för att stimulera och underlätta användningen av IKT i små- och medelstora företag (SMF) och bygga ut bredbandsnäten i glest befolkade områden och på landsbygden.
- 312 miljoner har avsatts till främjande av **entreprenörskap** och stöd till **små och medelstora företag (SMF)**, främst genom **bättre tillgång till riskkapital**.
- 204 miljoner kommer att investeras i åtgärder för ökad **anställningsbarhet, utbildningsnivå** och **kompetens**.
- Nästan 77 miljoner har avsatts för att förbättra **transportinfrastrukturen** och **tillgängligheten**, särskilt till utbyggnad av nationella väg- och järnvägsnätverk i avlägsna och glest befolkade områden.
- Att öka andelen aktiva förvärvsarbetande på arbetsmarknaden är en viktig prioritet mot bakgrund av den åldrande befolkningen och den för närvarande höga nivån av socialt skydd. Därför kommer ca 459 miljoner att satsas med fokus på att **öka arbetskraftsutbudet genom exempelvis utbildningsprogram och kompetenshöjande åtgärder** för de som lämnat skolan tidigt, för invandrare och för långtidssjukskrivna.
- Skyddet för **miljön** och främjande av hållbar tillväxt är också hög-prioriterade områden med planerade sammanhållningspolitiska investeringar som uppgår till ca 183 miljoner euro. Denna investering kommer huvudsakligen att inriktas på åtgärder för bekämpning av konsekvenserna av **klimatförändringen, förbättrad energieffektivitet samt främjande av förnybara energier**.

DET VÄSENTLIGA 2007-2013

- Nära 741 miljoner euro till FoU
- 459 miljoner euro för att bidra till att öka arbetskraftsutbudet genom yrkesutbildning
- 312 miljoner euro för att stödja entreprenörskap

¹ Målet för regional konkurrenskraft och sysselsättning omfattar 172 regioner i EU motsvarande 65% av befolkningen i EU-27. Det syftar till att göra regionerna mer konkurrenskraftiga och attraktiva samt till att öka sysselsättningsgraden i dessa. Det bör noteras att politiken för landsbygdsutveckling och fiskeripolitiken förvaltas separat och därför inte tas upp i denna broschyr.

BYGGA BROAR MELLAN GRANNAR

I dagens Europa beror ekonomisk framgång ofta på en regions förmåga att utveckla nätverk med andra regioner. Samarbete och erfarenhetsutbyte mellan regionerna kan vara den utlösande faktorn för att stimulera en dynamisk framtätsträvande process för regional utveckling. EU spelar en viktig roll i att stödja och förmedla sådana partnerskap, både mellan regioner inom unionen och angränsande regioner utanför den. De tusentals projekt som under många år har utvecklats inom ramen för INTERREG-initiativet har visat på de fördelar regioner kan få genom att arbeta i partnerskap, utbyta idéer och sätta ut kursen mot nya och innovativa sätt att locka till sig europeiska investeringar.

Målet för europeiskt territoriellt samarbete finansieras genom Eruf under perioden 2007-2013 och stödjer gränsöverskridande, transnationella och interregionala samarbetsprogram för att uppmuntra regioner och städer inom och också utanför EU att arbeta tillsammans och lära sig av varandra.

Med en budget på 265 miljoner euro som avsatts för målet om europeiskt territoriellt samarbete **deltar Sverige i 13 program om territoriellt samarbete:**

- 6 program för gränsöverskridande samarbete som omfattar EU:s inre gränser och Norge: "Nord" med Finland och Norge; "Botnia-Atlantica" med Finland och Norge; "Sverige/Norge"; "Öresund, Kattegatt, Skagerrak" med Danmark och Norge; "Södra Östersjön" med Tyskland, Danmark, Litauen och Polen; samt "Centrala Östersjön" med Estland, Finland och Lettland.
- 3 transnationella program som omfattar större samarbetsområden – "Perifera området Nord", "Nordsjön" och "Östersjön."
- Samtliga 4 program för interregionalt samarbete (sammanlagd budget för samtliga 27 EU medlemsstater: 443 miljoner euro)²: INTERACT II, URBACT II, ESPON/ORATE och INTERREG IVC.

² INTERREG IVC syftar till att främja utbyte av erfarenheter och bästa metoder bland regionerna, URBACT - tematiska nätverk för städer, INTERACT - stöd till samarbetsprogram för förvaltningsorganisationer, ESPON - ett observationsnätverk för fysisk planering.

SOLIDARITETFONDEN FÖR NATURKATASTROFER

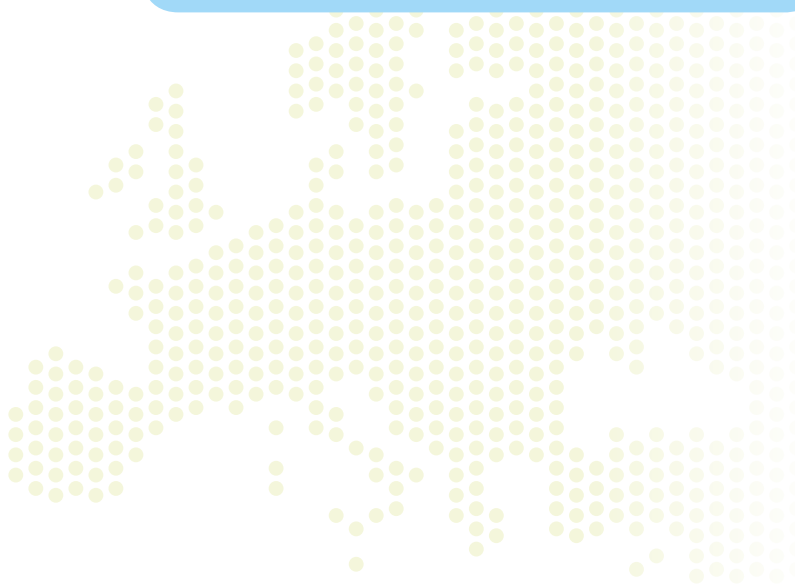
Europeiska unionens solidaritetsfond (EUSF) inrättades efter de översvämningar som drabbade Centraleuropa sommaren 2002. Genom fonden erbjuds nödhjälp till medlemsstater och anslutande stater vid omfattande naturkatastrofer.

Efter en svår storm i januari 2005 mottog Sverige nästan 82 miljoner euro i EUSF-hjälp. Stormen hade orsakat allvarliga skador på infrastruktur, affärsverksamhet och för privata hushåll i flera delar av landet till ett värde som beräknades uppgå till mer än 2,3 miljarder euro. Stödet användes för att betala tillbaka statliga medel som hade använts för omedelbara nödsatser och till återuppbyggnad av grundläggande infrastruktur.

Sverige

1,9 miljarder euro för 2007-2013

Ökad tillväxt, sysselsättning och konkurrenskraft

Regionalpolitik på plats

FIBER OPTIC VALLEY (2000-2006)

Tack vare stöd från EU:s strukturfonder har Hudiksvall-regionen i Sverige kunnat arbeta med lokala högteknologiska företag för att öka regionens konkurrenskraft på fiberoptikområdet. Den långsiktiga tillväxten inom sektorn för data- och telekommunikation är beroende av nya tillämpningar som fordrar höghastighetsöverföring av data. Projektet som kallas "Fiber Optic Valley" innefattade också utbildnings- och forskningsinitiativ, utvecklingen av billig tillgång till nätverk och komponenter, och skapandet av ett innovationssystem för utveckling av nya produkter och tjänster.

Som ett resultat av detta har sedan år 2002 ca 30 nya företag skapats i Fiber Optic Valley. Antalet forskare i Fiber Optic Valley som har lång erfarenhet har ökat till 54 jämfört med de 35 som var verksamma i slutet av år 2005.

Sammanlagd kostnad: 13,9 miljoner euro

EU:s bidrag: 3,3 miljoner euro

UTBYGGNADEN AV BREDBAND I NORRBOTTENS LÄN (2000-2006)

Högkvalitativ IKT-infrastruktur spelar en avgörande roll för avlägsna och glest befolkade regioner som exempelvis Norrbottens län långt upp i norra Sverige.

Stöd från strukturfonderna har använts för utbyggnad av bredbandsnätverk och för utveckling av telematiska applikationer för bredbandsbaserad teknologi.

Det statliga bolaget IT Norrbotten AB som ägs av Länsstyrelsen och 14 kommuner i länet anlätades för att lägga ca 3 000 km fiberoptiska kablar. Över 300 byar i Norrbotten har numera bredband. Samtliga skolor är uppkopplade och 93% av befolkningen i regionen har tillgång till bredbandstjänster. Projektet ledde också till att 60 jobb och tre företag skapades.

Den sammanlagda kostnaden för projektet uppgick till 10,2 miljoner euro varav EU:s bidrag totalt motsvarade 4,5 miljoner euro.

Bredband – en online-livlina för Sveriges mer avlägsna samhällen

BIOTEKNIK ÖVER GRÄNSERNA (2000-2006)

När Sveriges och Danmarks regeringar beslutade att bygga en fast förbindelse över Öresund år 1991, kom de också på idén att inrätta en gränsregion som skulle omfatta Storköpenhamn samt regionen Skåne i södra Sverige. Därefter skapades Øresund Science Region (OSR) för att främja den ekonomiska utvecklingen i regionen. Ett prioriterat mål för OSR var att utveckla kluster inom några av regionens mest högpresterande sektorer. Den största och mest framgångsrika av dessa växte fram i bioteknik- och medicinsektorn och heter Medicon Valley.

Idag finns de större läkemedelsföretagen samlade i Medicon Valley på ett sätt som saknar motstycke i Europa. Tack vare regionens blomstrande akademiska och kliniska forskning i biovetenskap är Medicon Valley numera världsledande inom fyra av de kommersiellt mest betydelsefulla medicingrenarna: diabetes, inflammationer/immunologi, neurovetenskap och cancer. Det är också en attraktiv miljö för nya biovetenskapliga företag. Sedan år 1997 har 114 nya företag skapats och dessa drar till sig mer utländska direktinvesteringar inom biovetenskapsektorn än någon annan region i Europa. I Medicon Valley har fler än 300 företag som är verksamma inom sektorerna bioteknik, medicinteknik och läkemedel sitt säte. Den sammanlagda kostnaden för projektet uppgick till 3 950 000 euro, varav EU:s bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf) uppgick till 1 980 000 euro.

Mer information

EU:s regionalpolitik

http://ec.europa.eu/regional_policy/

Sammanhållningspolitiken i Sverige

http://ec.europa.eu/regional_policy/atlas2007/sweden/index_sv.htm

Nationell webbplats

<http://www.sweden.gov.se/sb/d/1470>

Europeiska socialfonden

<http://ec.europa.eu/social/>